

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. Sanè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

rij, quàm delegati, contra contumaces & inobedientes, aut iura Ecclesiastica violare attentantes, vti debeant, esse censuram Ecclesiasticam, præsertim excommunicationis: Extraordinarium autem seu in subsidium datum remedium, esse inuocationem brachij secularis. Hoc autem extraordinario vtendum non est, nisi propter necessitatem, si ordinarium, & propriè Ecclesiasticum remedium sufficere non videatur. Ita sumitur ex *cit. c. vn. de statu Regular. in 6. & c. 1. c. quoniam, 14. in fine, de offic. Ordin. c. dilecto, 6. de sent. excommun. in 6.*

4 NOTANDVM IV Malè faciens, & consentiens, pari pœna digni sunt. Sed quod attingit pœnam à iudice infligendam, aptè distinguit hic Gl. ver. pari pœna, Innoc. n. 1. consensum esse quadruplicem; Primus negligentia, si quis delictum impedire possit, ac negligat. Requiritur tamè, saltem in ciuili foro, vt aliquis ex aliqua iustitiæ, nō solius charitatis, obligatione impedire teneatur, v. g. famulus mortem domini, aut filius patris, sicuti dixi lib. 3. Th. mor. tr. 3. p. 3. c. 3. n. 5. Sin autem alius quispiam specialiter non obligatus impedire negligat, si dolus absit, in ciuili foro non punitur, teste Gl. reg. 5 o. ff. Felino hic n. 4. Alter est cōsensus consilij. Nam consilium delinquendi præbens, delicti particeps fit, atque pari pœna puniendus est, si consilium efficax fuit, quia hominem permouit ad malum patrādum, qui alioquin id non patrasset, l. non solūm, §. si mandato, ff. de iniurijs, c. sicuti dignum, 6. §. Qui verò, de homic. iun. Gl. ver. prouocassent. Sin autem etiam absque dato consilio patrasset, mitius puniendus est, quàm patrator. Ita distinguit Dynus reg. 62. in 6. n. 3. Abb. hic n. 5. Felin. n. 8. Tertius est consensus cooperationis, si furantem v. g. vel occidentem quis adiuuet, illi clauas, huic ensē præbendo. Et talem crimine participantem pari pœna afficiendum esse docet Bartol. in l. si quis opem, 3. 4. ff. de furtis, Abb. hic membr. 3. dummodò auxilium socij efficax fuerit, & causa delicti, sicuti hanc doctrinam limitat Felinus hic n. 14. & dixi lib. 3. Th. mor.

tr. 2. c. 5. n. 6. §. Nomine participantis. Quartus est consensus auctoritatis, seu mandati: Si is, qui imperandi auctoritate præditus est, vt Prælatus, Pater, Dominus malum patrari iubeat. Talis censetur principalis delinquens, ideòq; maiore etiam pœna dignus, quàm executor, secundum Gl. hic, & dixi de hoc lib. 3. Th. mor. tr. 2. c. 6. n. 2.

CAPITVLVM II.

Sanè.

PARAPHRASIS.

Si quis literas iustitiæ à Sede Apostolica impetrauit ad Iudices delegatos, & postea aliæ literæ (ad eosdem Iudices) destinatae sunt, oppositum quiddam cōtinentes, nulla facta mentione priorum literarum, tum Iudices superfedere debent, donec consulto Sum. Pontifice, eius voluntatem plenius cognoscant: ne alioquin literarum varietas commissæ causæ terminationem impediatur.

SUMMARIUM.

1. *Cum diuersa litera ad eosdem Iudices destinatae sunt, & dubium sit de mente Pontificis, petenda est prius eius declaratio, quàm causa desinat.*
2. *Quotiescunque iudex dubitat de rescripto Apostolico, vtrum per aliud reuocatum, vel immutatum sit, Sedes Apostolica consulenda est.*
3. *Non censetur derogatum Apostolico rescripto priori, per posterius, si de priori mentio nulla sit.*

Hoc c. variè explicant Canonistæ, vti videre est apud Abbatem hic. Sed nulla est difficultas, si sequamur explicationem Gl. in c. 3. ver. priores, de rescript. Andr. Barbatia hic prope finem c. Quod literæ posteriores ad eosdem iudices destinatae sunt: Tali casu, si dubium sit de mente Pontificis, eius declarationem petendam prius esse, quàm

quam causa definiatur. Sin autem ad diuersos iudices rescripta veniant, quid agendum, seu quomodo res componenda sit, alibi definitum reperitur, videl. in c. si autem 9. c. pastoralis, 14. de rescript. Nam hoc casu diuersitatem duorum rescriptorum expediebat certis legibus definir, ne alioquin vel utriusque Iudices seorsim contraria iudicent, vel contentio aut diffidium inter eos oriatur: quæ non ita locum habent, si diuersa rescripta ad eosdem, vel eundem iudicem dirigantur. Accedit, quod non multum ad causæ iustitiam interest, vtra pars iudicium delegatorum cognoscat, cum id extrinsecum & accidentale sit. Sin autem circa ipsam substantiam, aut processum causæ opposita mandata Apostolica veniunt, apparet necessarium esse, vt Papa prius consulatur: cum alioquin commissarius exequi non possit, quod mandatum est, si mandantis voluntas ipsi cognita non sit.

2. **NOTANDVM I.** Quod ex hoc textu generaliter colligunt Abb. hic n. 1. Felinus n. 1. Barbatia col. 1. Specul. tit. de offic. legati, §. sexto, Quotiescunque Iudex dubitat de rescripto Apostolico, vtrum per aliud rescriptum reuocatum, vel immutatum sit, Sedem Apostolicam consulendam esse. Neque Legatum, etiam à latere, se intromittere posse, Felinus docet, ac Speculator n. 33. Quia eiusdem est vtilem, ita & rescriptum interpretari, cuius & condere. Et consentit hic c. si quando, 5. de rescript. c. cum venissent, 12. de iudic.

3. **NOTANDVM II.** Sicuti lege aut rescripto Pontificis contrario non censetur derogatum statuto, vel consuetudini speciali, si de ea mentionem non faciat, c. 1. de constitut. in 6. ita neque derogatum censetur rescripto priori, si de eo mentio nulla fiat. Quia tam multa à Sede Apostolica rescripta promanant, vt ea, eorumque contenta singula reminisci Pontifex non possit. Ex quo tamen non inferas, idem de alijs inferioribus Ordinarijs sentiendum esse: Sed de his interdum, consideratis circumstantijs, præsumi poterit, quod postero contrario rescripto prius reuocare aut

immutare velint, tametsi de eo mentionem non faciant.

CAPITVLVM III.

Si pro debilitate.

PARAPHRASIS.

Delegatus à Sum. Pontifice, si causam expedire impeditus sit, potest eam alteri idoneo subdelegare, qui orta aliqua difficultate delegatum principalem consulere debeat. Excipitur vero, nisi causa delegata grauis, & ardua sit; talis enim alteri subdelegari non potest.

SUMMARIVM.

1. *Delegatus à Principe subdelegare potest; alterumque cogere ad acceptandam subdelegationem.*
2. *Subdelegare autem debet personis discretis & idoneis, qui sunt bona conscientia, & rerum iuriumque periti, & rati.*
3. *Non potest tamen delegatus Principis subdelegare causam grauem seu arduam.*
4. *Iudex alteri causam subdelegare potest, reseruato sibi hoc iure, vt consilium suum requirendum sit, quo casu, eo non requisito, sententia lata nulla est.*

NOTANDVM I. Delegatus à Principe subdelegare potest, seu alteri causam delegare. Ita etiam habetur in l. à iudice, 5. C. de iudicijs. Dicitur autem subdelegatus, cui causa vel tota, vel pars seu articulus, v. g. testium receptio, à delegato committitur, secundum Guil. de offic. delegati, §. 1. princ. Ratio alia reddi non debet, nisi quod hoc speciale priuilegium delegatis Principum, ob eminentiam eorum, à lege datum sit, c. pastoralis, 28. hoc tit. Ex quo colligitur hic Gl. ver. liberum, Barbatia. col. 4. Abb. n. 1. Hippolytus Riminaldus. n. 6. quod delegatus Principis, etiam partibus inuitis, causam alteri delegare possit: Imò tametsi nulla eum

Ffff 2 cogat